

Ik ben een eiland

Tamsin
Calidas

Vertaald door Hans Kloos

UITGEVERIJ PLUIM
AMSTERDAM/ANTWERPEN

Dit is een ongecorrigeerd leesfragment.

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Eerste druk, april 2021

© 2020 Tamsin Calidas

© 2021 Nederlandse vertaling Hans Kloos

Oorspronkelijke titel *I am an Island*

Oorspronkelijke uitgever Transworld Publishers Ltd

Omslagontwerp Loudmouth

Foto's omslag en binnenwerk Tamsin Calidas

Typografie binnenwerk Perfect Service

Kaart Neil Gower

Auteursfoto Guy Reece

Productiebegeleiding Tim Beijer

Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 90 830 9538 7

NUR 320

www.uitgeverijpluim.nl

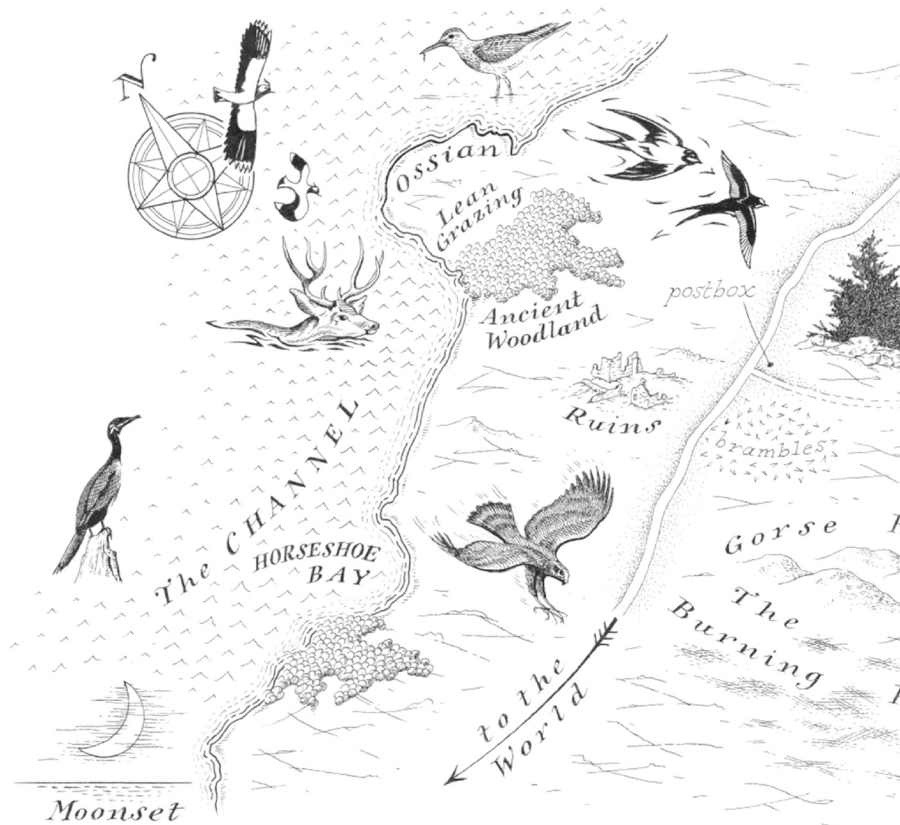
En geen vuur zal mij verbranden
ní teintera teine mí

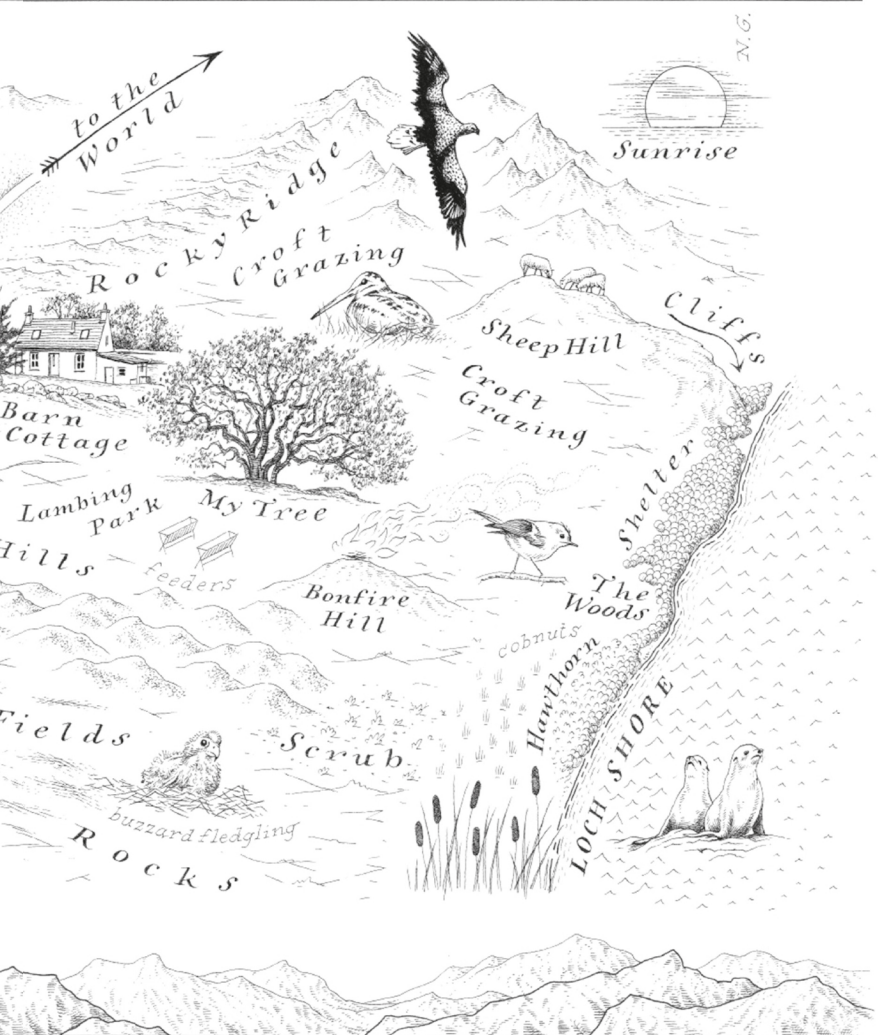
En geen zon zal mij verbranden
no mo ghrian a losgadh mí

En geen maan zal mij verbleken
Cha leg a 'ghealch mo planadh

En geen water zal mij verdrinken
Cha teid usage a bhathadh dhomh

‘De neerdaling van Brighid’
Carmina Gadelica

1e akte

Meeuwen

Bij aankomst in Oban valt je allereerst de grijze zee op en een weggestopte, nauwe baai schuilend in de beschermende arm van zijn verzonken haven. Van veraf is het tij merkwaardig plomp, een vormeloze massa traag, rusteloos water. Sta je dichterbij de vissersboten en grote logge vaartuigen, dan ruik je de rimpelende, donkermetalen glans, de gegroefde goten waarin de diesel wegloopt als elke romp veilig wordt aangelegd, nog dichterbij getakeld of vastgesnoerd aan de kade vol stalen ringen.

Het geluid van de golven is niet heel anders dan het stadsverkeer. Maar zodra je je hoofd opricht en de frisse scherpte van zout in de lucht proeft, zul je merken dat dit uitspanseel even anders, onbestendig en veranderlijk is als alles wat je hebt achtergelaten. Dan zul je, als je luistert, de meeuwen horen lachen. En daarachter nog de in je na-ijlende roep van de ganzen, wegtrekkend in een lage v.

Het is een bijzonder moment als je het kompas opnieuw raadpleegt en je koers hervindt. Ik droomde er al jaren van om naar een ruige, open horizon te turen – al vanaf de dag dat ik een oude kaart van Schotland had gevonden en aan de muur had geprikt van mijn appartement. Hij hing over de volle lengte van de nauwe gang waar ik hem altijd zag als ik erlangs liep, onder zo'n hoek dat je blik in die leegte tussen enorme lappen land valt. Het is altijd tijdens zo'n overgang, dat je van de ene ruimte naar de andere gaat, dat je hart opengaat en je aan het dromen slaat. Dan drukte ik mijn neus tegen het dikke papier, snoof zijn dompige geur op, terwijl mijn vinger de brokkelige kustlijn volgde van de afgebroken eilandjes en eilanden van de Buiten-Hebriden die tegen het verkwikkend tij van de Atlantische Oceaan zwoegden, over de Minch, de Noordzee en de Little Minch, naar de kronkelige fjordenkust aan de Noorse Zee. Terwijl ik mijn ogen sloot, vervlogen op zulke ogenblikken het verkeer, het geschreeuw op straat, de burens die deuren dichtknalden, in aanstormend vers vlokschuim, de dikke krullende toppen van brandingsgolven die de zoutdronken lucht verzadigden, de meeuwen die de hemel openscheurden met een hunkerende, krijsende kreet.

Ik stelde me dan voor dat die grote vogels me op de een of andere manier uitdaagden, als het al niet was om ze te volgen, dan op zijn minst om van een wilder leven te dromen. Ik weet niet wat het is met meeuwen, maar ze kunnen je ogen aansporen om zich naar boven de einder te richten, om naar een nog verdere hemel te zoeken voorbij wat nabij is en nog op de horizon ligt. Maar altijd als ik hun klagelijke roep hoor, slaat mijn hart aan en durft iets anders te gaan zwerven. Het is alsof er iets vanbinnen loskomt, zich bevrijdt van al de nauwe banden en dichte netwerken die je verstrikken in een leven waarvan je weet dat het voor jou te opeengepakt is. Het

kan je verstoeld doen staan als je je ogen weer opent en je dat gekreukte papier van zo dichtbij ziet, je eigen vel er strak tegenaan. Dan liep ik snel naar de deur, zwaaide hem open en stond ik met geheven blik, schouders breed, over de auto's en bussen heen naar een ijle, lichtblauwe lucht te kijken. Dan hoorde ik de meeuwen en zag ik ze zweven, ver weg, witte spatten licht die ver boven de stad rondcirkelden. Binnen in een blauwe baan die alle continenten en ruimtes omsloot, trok mijn kompas me voort, regelrecht van hartje Londen naar Oban en die door de golven opgeworpen eilanden, omspoeld door hun rusteloze zee.

Op Obans doorweekte promenade begint de naald van het kompas te wiegelen.

‘Nou, wat vind je ervan?’

‘Hmm?’ vraag ik terwijl ik de hoge kraag van mijn trui tot aan mijn oren trek.

‘Kijk.’

Ik kijk op terwijl Rab, mijn man, me een krant toesteeft die onder de spetters zit. We staan dicht tegen elkaar aan, huwelijksreisgewijs, in een nauw portiek, alleen is het een verstrengeling die eerder voortkomt uit noodzaak dan uit verlangen, een poging om op adem te komen en de wind en de regen te ontlopen. We staan allebei te rillen in veel te dunne jacks, doorweekt tot op het bot, en het koude metselwerk biedt amper beschutting tegen zo'n volle hoosbui die we zullen leren kennen als een terugkerend kenmerk van het klimaat rond Oban. Het is een bui die zomaar opduikt, alsof alle open wateren van de hemel omlaag storten in een woest regengordijn. Langs heel de grauwe promenade spat water van de glanzende bestrating, ketst en keilt tegen elk voorhanden oppervlak. Het is een ontzagwekkend doorweken. Ik voel mijn tenen in mijn schoenen rimpelen en wit en kletsoud wegtrekken.

Aangezien de wind de krant bijna uit zijn handen rukt, rennen we lachend in kleddernatte jeans de straat over een rokerige, van turf doortrokken kroeg in. Als de deur opengaat, is het alsof we een andere tijd, een andere wereld binnenstappen. Alles is van hout binnen, knus bruin en warm, verlicht door kleine petroleumlampen. Wanneer ik door het raam naar de boten kijk, valt me in dat ik hier geen enkele familie, vrienden en emotionele banden heb. Dat is een onbekend, maar merkwaardig bevrijdend gevoel. De hemel is al gaan schemeren, met een dieper blauw aan de randen, waardoor je ogen zich aan het licht vastklampen en knipperen, verbijsterd als het je daagt dat je heel ver van huis bent. En zelfs na de lange vermoeiende rit ben ik nog opgewonden omdat ik besef dat Schotland een ander, dynamisch land is, een heel andere wereld dan ons Londense leventje met zijn belemmeringen. Soms kan een bestaan strak zitten zoals een trui waar je allang uit bent gegroeid, die je hindert in je bewegingen, waardoor je je uit wil rekken en van het ding af wil. Jaren had ik stiekem verlangd om die laatste draad los te rukken. En nu, nog natintelend van de kille, om me heen wervelende wind, voel ik me plotsklaps alert en helemaal monter. Verandering is fris, scherp en verkwikkend. Ze laat je rillen van opwinding en kou.

‘Nou, wat vind je ervan?’ vraagt Rab opnieuw, een halfuur later, twee op de bar uitgeschonken whisky’s gloeien als barnsteen in het zachte licht. Hij slaat zijn vingers rond het bedrupte glas.

‘Ik denk dat ik hier wel aan zou kunnen wennen,’ zeg ik met stralende ogen. Ik neem een gespannen slok van de whisky en voel de warmte door me heen stromen. Plotseling voelt het vooruitzicht het leven over een andere boeg te gooien tegelijk als een droom én ook angstaanjagend reëel. Ik zit nog te rillen, mijn jeanspijpen plakken aan mijn benen, mijn haar is doornat, het water loopt in mijn ogen.

‘Hier, kijk maar eens.’ Rab geeft me de krantenpagina. Die is zo teer en nat dat hij al scheurt aan de randen. Ik leg hem neer en strijk hem voorzichtig glad. Een deel van de inkt loopt door van de regen. En dan zie ik het.

Het is een kleine advertentie, met een postzegelfotootje van een verwaarloosde, vervallen *croft*, zo’n typisch Schots keuterboerderijtje, op een eiland. Jaren droom ik al van de golven en een ruige horizon, en hier is het dan.

Alle details waren vaag, maar ik wist dat dit zo’n toevallig moment was dat je leven voorgoed kon veranderen. Die open hemel met daaronder zijn huisje, schuren en uitgeputte velden sprak me aan. Misschien was het dat aura van kalme verlatenheid dat me direct aantrok. Ik zette mijn glas neer en voelde iets in mij opklaren.

Niks zeggen, dacht ik, in de hoop dat Rab zou blijven zwijgen. Ik hield mijn adem in en balde mijn vingers tot vuisten. In mijn hart was geen twijfel. In mijn hoofd wist ik dat het perfect was, op één ding na. Het was op een eiland. En op een eiland wonen was nu net, hadden we gezegd, wat we nooit zouden doen.

‘En met alles erop en eraan, toch?’ Rabs stem buigt vragend omhoog. We kijken elkaar aan. En dan kijken we weg. We weten allebei wat we niet zeggen. Dus zeg ik het hardop voor hij het doet, die belofte die we hebben gedaan.

‘Niet op een eiland,’ zeg ik in een grimas. ‘Het is te afgelegen. Te onpraktisch, moeilijk om iets te doen, onmogelijk om er werk te vinden. En het wordt ook lastig om je er thuis te gaan voelen. Kun jij het je voorstellen, het eilandleven?’ Ik laat mijn ogen wegschieten de verte in en schud het hoofd. ‘Nee, dat dacht ik niet. Veel te geïsoleerd.’

‘Oké, volgende dan.’ Rab haalt z’n schouders op, slaat de pagina om. Maar er is verder niks, niets wat nog in het oog springt.

We blijven plakken in de kroeg, praten door met de hoofden bij elkaar, broedend op ideeën. Als ik uit het raam kijk, zie ik de wolken wegtrekken. Daarbuiten, drijvend in die zee, liggen al die eilanden. En op eentje, dat net wat apart ligt van de rest, staat een klein verwaarloosd boerderijtje leeg, dat er echt op wacht dat er iemand komt en het vindt, ervan houdt en er eindelijk een thuis van maakt. Ik probeer er niet aan te denken, maar het blijft door mijn hoofd spoken, op zoek naar mij. Terwijl ik naar de donkere zee kijk, weet ik dat ons een nieuwe richting wacht. En, al slaat het nergens op, het voelt alsof wij, net als de ganzen, een wilder zicht of ingeving van het hart volgen en elk op de een of andere manier thuiskomen. Ik had genoten van mijn eerste jaren in Londen. Ik woonde in Notting Hill in een appartement met tuin met een klein ijzeren hekje naar de gemeenschappelijke tuin. Het was een rustig toevluchtsoord midden in West-Londen, met toegang tot een drukke, kosmopolitische buurtgemeenschap. Ik zat er al jaren voor de film uitkwam, toen je nog met contant geld je groenten in een bruine papieren zak kocht, alle straatverkopers kende en je sigaretten bij de caissière van de speelgoedwinkel haalde op de hoek van Kensington Park Road. Het leven was een mandalaketting, een glinsterend, broos snoer van feesten en niet-aflatende, razendsnel rondgaande beweging. Het was een tijd van hoop en dromen van je mooie leven, en britpop zong de wereld weer tot hoe het echt was.

Ik heb nooit gesnapt waarom niemand anders gebruikmaakte van de gemeenschappelijke tuin. Het was er rustig en mooi, dus lag ik 's avonds vaak in dekens gewikkeld te luisteren hoe de verkeersgolven aanzwollen en wegebden in het duister, en omhoog te kijken naar een bleek handjevol sterren. We keken allemaal op onze eigen manier naar de horizon met een soort ongerust gevoel dat het nu of nooit was. Iedereen probeerde te slagen, een eigen

slipstream te vinden. In werkelijkheid redde ik me het gros van de tijd, net als iedereen die ik kende, door me goed vast te houden.

Die eerste maanden leefde ik op udonnoedels, misosoep, rijst-wafels, zuurzoete caipirinha's met zoveel limoen dat je ogen ervan traanden en bruine rollen 35mm-film. Fotoshoots leidden tot de BBC en vandaar naar de uitgeefwereld en uiteindelijk naar reclamewerk. Merknamen markeerden de dagen van de week. De tijd verstreek. Mijn carrière begon hard te gaan terwijl ik nieuwe zakelijke voorstellen in goede banen leidde en geregeld naar de vloog voor shoots op locatie. Aangezien ik steeds meer uren maakte, was er zelfs tijdens de Atlantische oversteek hoog boven de wolken geen respijt in zicht. Alleen een bruiner wordende waas die aan de skyline van de stad plakte, alsof de onrust ergens overkookte.

En op een dag kwam alles plotsklaps dreunend stil te staan. Ik kreeg een ongeluk. Een Londense zwarte taxi reed op volle snelheid door rood en vol op de huurauto waar ik in zat. De ambulance kwam en met de zwaailichten aan bracht die me vliegensvlug naar het ziekenhuis waar ik een lange metalen koker in werd geschoven voor een spoed-MRI. De pijn was niet te harden. Ik kon amper lopen, slapen of in bed liggen, en al helemaal niet staan, zitten of mijn nek draaien zonder het uit te schreeuwen. Uiteindelijk dienden ze me morfine toe. Het was een opluchting dat die verschroeiende pijn even ophield. Ik had een verbrijzeld heiligbeen, whiplash in de nek en borstwervelkolom, een door de impact naar voren gekanteld bekken, een gebroken, ontwricht stuitbeen dat helemaal omgedraaid in een hoek van 90 graden stond, en ernstig ingezakte lendenwervels. Het is verbazingwekkend wat het lichaam kan weerstaan en uithouden. Tijdens de intensieve revalidatie zette ik een streep onder en door mijn leven. Van het ene moment op het andere viel er door een donkerder lens een ander licht in mijn da-

gelijkse bestaan. Ineens was ik me bewust dat ik sterfelijk was. Het was alsof heel Londen aan het koorddansen was tussen leven en dood.

Na mijn herstel besepte ik dat ik iets anders zocht. En toen leerde ik iemand kennen. Dat was de katalysator voor mijn verhuizing van mijn woning in Notting Hill naar een grotere ruimte een kilometer verderop. Ik raakte verliefd op Rab. Hij had iets grilligs en oorspronkelijks. Er ging een onweerstaanbare, onbekommerde charme van hem uit en het klikte meteen tussen ons. Ons nieuwe huis lag dicht bij een spaarbekken waardoor ik altijd het geluid van de meeuwen hoorde, een wilde krijs waar ik dol op was. Onze kleine wijk met zijn vanbuiten stralende gezicht en kleine straatjes was een op gezinnen ingerichte buurt en anders dan die waar we vandaan kwamen. Op een dag won ik een zak goudvissen op een kermis waar we met vrienden heen waren gegaan en naderhand kiepten we ze in een zelfgemaakte vijver in onze achtertuin. Ik begon de droom te krijgen dat ik ooit zelf een gezin zou hebben en hoopte dat ik nog in staat zou zijn om kinderen te krijgen, na al dat structurele letsel aan mijn lichaam. En toen kwam er een zomer die alles veranderde.

In Londen zijn buurten vergankelijk en kunnen ze net zo snel veranderen als de hemel waar laaghangende wolken langs jagen. De saamhorigheid werd verontrustend onzichtbaar en een ontmoedigende, van streek makende, troosteloze sfeer doordrong de hele buurt. Het leek dat wij niet de enigen waren die dat bespeurden. Op straat begonnen de mensen sneller te lopen, met gebogen hoofd, en keken ze je nog amper aan als je langsliep. Medemenselijkheid is iets kwetsbaars, iets oplettends. Van de ene dag op de andere zat ons pand onder de graffiti, sneuvelden ruiten en werd de politie gebeld. Maar na een tijdje sprak zelfs die niet meer met

ons, omdat niemand er iets aan kon doen. We hoopten dat we het konden uitzingen.

Op een dag kwam ik thuis en schreeuwde ik het uit terwijl ik door de achtertuin liep. De planten waren kapot gerukt, een paar bloeiende waren helemaal losgetrokken. Ik had mijn hand voor mijn mond en vocht tegen de tranen terwijl ik in de vijver keek. Blikken vol verf waren over het muurtje gegoten en dreven nu in het water. Daartussen, verstopt in het riet, de verbleekte, opgeblazen lijkjes van onze prachtige, stralende kleine vissen. Iets stierf er ook in mij die dag.

Een buurman werd overvallen, vervolgens een andere tegen de grond geslagen. Ik hield op met door de buurt wandelen. Die weken waren een tijd van spanning en nagelbijten, toen alles verduisterde en verwilderde. Stress is onzichtbaar, nauwelijks merkbaar en sluipend, het stapelt zich mettertijd op. Die ongerustheid is als een smeulend vuur. Er is maar één schreeuw, één moment van angst nodig om die flakkerende sintels in lichterlaaie te zetten.

Afgemat door maanden waarin het zo doorgaat, begin ik 's nachts wakker te worden, buiten adem met een bonzend hart. En dan ben ik er op een dag getuige van dat een man een vrouw uit zijn auto gooit en haar probeert te schoppen terwijl ze op de grond ligt. Het is een prachtige vrouw met mooie gelaatstrekken en ze heeft chique kleren. Ik kijk stomgeslagen toe, vastgenageld tot ik mijn eigen stem hoor schreeuwen. Soms duurt het heel even voor je in beweging komt wanneer het geweld recht voor je neus plaatsvindt. Het schokt me. Het voelt alsof ik terug word gezogen in een verleden dat ik me niet wil herinneren, een stomme film in slow motion waarin een kind omver wordt gegooid, tegen de grond wordt gewerkt. Het is mijn schreeuw die me uit mijn verlamming haalt. Het geluid van mijn stem brengt me in de war. Hij klinkt anders: woest

en razend, losgelaten uit een plek binnen in mij waarvan ik niet wist dat hij bestond.

‘Blijf van haar af!’ gil ik terwijl ik de vrouw bij haar arm naar het huis sleur. De man rukt aan haar jack. Hij is groot, met brede schouders en een schorre, kwade stem. Ik ben bang dat hij naar mij gaat uithalen, want hij blijft maar tegen me doorgaan: ‘Hou je bek, stom kutwif!’

Zo blijf ik doorschreeuwen en de vrouw vasthouden in een gestoord touwtrekgevecht. Er is niemand op straat, maar ik weet zeker dat er mensen naar buiten staan te kijken. Ik ben ten einde raad, maar niemand komt me helpen; de auto’s blijven gewoon langsrijden. En dan kondig ik het aan: ‘Ik ga een foto van je maken’, en doe alsof ik mijn telefoon tevoorschijn ga halen terwijl ik weet dat ik die binnen heb laten liggen. Eindelijk springt hij in zijn auto en schreeuwt: ‘KUTWIF! Ik kom je nog wel halen!’ Dan geeft hij plankgas, zwarte strepen achterlatend op het wegdek.

Ik kijk hem na, en nu sta ik te huilen en te trillen. Het is een vreemde gewaarwording, zo boos en zo bang zijn, alsof er aan twee kanten aan je wordt getrokken. Ik voel me verkild vanbinnen en toch is mijn lijf klaar voor alles, zo vol adrenaline dat mijn stem te hard is. Ik hoor hem overslaan door mijn boze uithalen heen. De vrouw houdt op met huilen, kijkt me aan alsof ze me nu pas ziet en zegt: ‘Bedankt.’ En dan: ‘Mag ik even binnenkomen? Ik denk dat ik ga flauwvallen.’

Als ik haar eenmaal binnen heb, ga ik snel iets warms voor haar maken. Dat doet zo’n schok met je. Dan moet je iets warms en zoets binnenkrijgen. Ik laat haar alleen achter op de bank in mijn voorkamer. Als ze een uur later weggaat, geef ik haar mijn nummer. ‘Bel me als je thuis bent,’ vraag ik haar, ‘dan weet ik dat je veilig bent.’ Maar dat doet ze niet.

Weer later vraag ik Rab: ‘Hé, heb jij mijn sleutels gezien? Ik kan ze nergens vinden.’ En ik ben verbaasd als het taxibedrijf me belt. ‘Ze heeft ons uw nummer gegeven. Ze zei dat u voor haar zou betalen.’

‘Waarom doet ze dat?’ vraag ik Rab.

Hij kijkt me aan en zegt dan: ‘Omdat het kon.’

Die nacht word ik weer wakker met bonzend hart. Terwijl ik mijn ogen open, weet ik subiet dat er iets niet klopt. Ik houd mijn adem in, en daar heb je het – ik hoor iets op de overloop. Een seconde later komt een vreemde de kamer in en staat hij voor me terwijl ik daar lig, verlamd door angst. Een grote donkere gestalte met brede schouders. Pas later denk ik: ik heb jou eerder gezien. Eerst open ik mijn mond en ik denk dat ik schreeuw. Maar er komt geen geluid uit. Het is net als onder water zijn en je zo hard door dat duister voorttrekken dat je het oppervlak daar net boven je kunt zien, maar je weet dat de lucht in je longen op zal zijn voor je er bent. En plotseling schreeuw ik echt. Alsof ik langzaam bijkom uit een droom. Maar deze nachtmerrie is nog gaande: de man buigt zich dicht over me heen. Rab wordt wakker.

‘Godverdomme!’ brult hij terwijl overeind springt. Hij staat te schreeuwen en woest met zijn armen te zwaaien en dan zie ik hem naakt achter de insluiper aan rennen, zijn voeten denderen de trap af en weg de straat op. Ik sla iets om me heen en hol achter hem aan, trillend, een paar minuten later. Ik wil niet dat Rab alleen tegenover die man komt te staan. Ik voel me niet veilig in mijn huis, op geen enkele plek meer die ik ken.

We staren elkaar aan. Ik sla mijn handen voor mijn mond en begin weer te trillen.

‘Het geeft niet,’ zegt hij, ‘ik zet er wel nieuwe sloten in.’

Ik denk aan die kleine stralende vissen.

‘Ik trek het niet meer,’ zeg ik.

We trouwden. We brachten onze weekenden door bij het spaarbekken met krijsende meeuwen, glinsterende tinkelingen van metaal en zeildoek dat in de wind flapperde. We begonnen na te denken over onze verhuizing naar een nieuwe plek, waar ons leven en werk meer in evenwicht zou kunnen zijn, en ons huis een veilig, rustiger toevluchtsoord. Ik vestigde mijn hoop op een plek om een gezin te stichten. Verlies en teleurstelling had ik al meegemaakt, en ik was al bijna vierendertig.

Atlantische Oceaan

Als je vanaf de Londense Westway naar het noorden rijdt, be-land je al snel in een stedelijke woestenij van rokende industrieterreinen en troosteloze betonnen parkeerplaatsen, allemaal omkaderd door een neongloed die zo hard schittert dat je amper het eerste flakkerende licht van het natuurlijk ochtendgloren aan de hemel ziet. Daarboven vliegen meestal stil meeuwen met zwarte rug-gen, geen water in zicht – zo nu en dan klinkt hun schrill gejammer. Het is een grimmige, eenzame roep. Ik denk dat ze in de rouw zijn.

Deze route neem ik elke dag in het donker naar werk en ik merk dat ik er in de war, rusteloos van raak. Van dag na dag voortploete-ren ga je zomaar allerlei vragen stellen waarop je het antwoord niet kent. Soms geraak je op een punt waar je de ogen opslaat naar de hemel en je schrap zet, je schouders optrekt onder alweer een nieu-we lading paniek.

En dan besluiten we op een dag een paar weken vrij te nemen voor een rondreiszoektocht in het noorden in Schotland, om plekken te bekijken waar we misschien zouden willen wonen. We vertrekken in het donker zodat we de verkeersdrukte ontlopen en rond lunchtijd arriveren en we niet onze eerste dag verdoen met rijden. Als je bestemming vaststaat, weet je dat je niet moet stoppen als alles zacht en groen begint te worden. Je houdt je blik op de weg, je voet op het gaspedaal en dat houd je ingetrapt, op naar het noorden. En de wilde schoonheid is schokkend – als je het donker uit blijft rijden zijn zonsopgang in, recht zo die gaat, dan gaat de hemel langzaam open, komt hij omhoog en wordt het licht poreus. Hier zijn er alleen bergen, heide en frisse luchtvlagen die regen rondspetteren. Een paar uur lang wordt de hele horizon steil geschoren, duizelingwekkend, geaccentueerd door het gladde gezwiep van ruitenwissers en het gestage vallen van de regen, waardoor je het hoofd in de nek moet leggen om de top te kunnen zien. De lange rit is vermoeiend, maar we zijn helemaal begeistert.

Als ik uitstap en me uitrek, houd ik mijn adem in. Over de baai vliegen de ganzen regelrecht het centrum van dat broze licht in, een lestenen vlag miezer als een gordijn waar de horizon de zee in valt. Zodra ik de ganzen hoor roepen, hun stemmen die de lucht openbreken, weet ik dat ik weer moet ademen. De lucht in Schotland verschilt van de schrale lucht in Londen. Ik adem mijn longen vol met die schone, zoete, frisse, natte bries.

‘Dit is prachtig,’ zeg ik terwijl ik me naar Rab draai. Maar hij hoort me niet omdat de wind de woorden uit mijn mond ruikt en mijn stem afsnijdt. Het is een opluchting om niets te zeggen. Het heeft geen zin om tegen de elementen in te gaan. Ik draai mijn gezicht de wind in en ik haal alleen maar adem.

Een paar dagen later ligt Oban er leeg bij in de regen. Alleen de

makelaar is er nog om ons de weg uit te leggen. 'Je krijgt je auto niet op de veerboot op zo'n korte termijn, dus bereid je voor op lopen,' licht ze ons in.

'En als we van de boot komen en die vijf kilometer lopen, dan wacht iemand ons daar op?'

Ze haalt de schouders kort op. 'Maar als er niemand is, geeft dat niet. De deur is wel open. Verwacht er maar niet veel van. Het is al vijf jaar niet bewoond.'

Terwijl ik wegloop, kijkt ze nog eens naar me, een snelle, koele, vorsende blik, 'Jullie zijn niet van hier. Wil je er echt niet nog eens over nadenken voor je er helemaal heen gaat? Ga er nu maar niet op hopen. Het is een heel andere wereld daar, alleen maar schapen en boeren, één winkeltje en verder niets dan zee rondom.'

'Dat geeft niet,' zeg ik. 'We gaan gewoon.'

'Het eilandleven, dat is anders. Dat is niet voor iedereen weggelegd.' Ze gooit me die woorden nog na terwijl de deur achter ons dichtknalt.

Misschien niet, maar misschien wordt het wel ons stukje hemel op aarde. Een kleine rots is dit eiland, losgeslagen van de rest van de wereld. Alleen maar een lange horizon, een lege hemel en een prachtige blauwe zee. Diep vanbinnen hoopte ik dat het voor mij zou zijn weggelegd.

Het was een gure dag in maart met een loodgrijze betrokken lucht en het waaide. De oversteek was lastig geweest en de schipper waarschuwde ons dat het veer terug misschien niet zou varen. Er werd wind tegen tij voorspeld met zo nu en dan hevige buien. Uiteindelijk besloten we het erop te wagen. Als het moest, was ons idee, dan konden we proberen te overnachten in een bed and breakfast. We wisten niet dat er maar eentje was en dat die in maart niet open was.

Het was als gezegd al dringen op het autodek en een grote boerenvrachtwagen met hoog opgetast hooi nam drie van de vier resterende plekken in beslag. Twee auto's die in de wachtrij hadden gestaan, werden achtergelaten terwijl de oprijklep omhoogkwam van de aanlegplaats.

Het eiland was zo'n vijftientig kilometer lang, en rond het middel nog niet eens een kilometer, met ongeveer 120 bewoners, plus zo'n tien niet-permanente huurders. De schipper bezwoer ons dat als we de vijf kilometer van het veer te voet zouden afleggen over een leeg, één wagen breed weggetje vol diepe gaten, we in een paar uur heen en weer zouden kunnen zijn. Hij maande ons de laatste boot terug niet te missen. Het had iets heel gedenkwaardigs om die glanzende veerboot weg te zien stampen op de golven over die snelle zee-engte terug naar het vasteland, terwijl wij op pad gingen over het weggetje.

'Dit zal wel de hoofdweg zijn,' zei Rab peinzend terwijl hij over zijn schouder terugkeek. 'Toch meer een karrenspoor dan de dorpsstraat.'

'Hoe moet dat als het spitsuur is, vraag ik me af.' Ik glimlachte en dacht aan Londen. Je kon nergens passeren of draaien. 'Evengoed stukken beter om te lopen.'

Zo nu en dan stapten we snel in de modderige berm als een auto vol deuken of een roestige, ouderwetse trekker langs kwam rammen. De weg was zo smal dat je wel een glimp van de inzittenden moest opvangen. Er werd vaart geminderd en de gezichten binnen in de wagen namen ons goed op door de beslagen ramen voor ze langzaam weer verder reden. Een enkele keer kwamen we langs auto's die in het passeren plompverloren op de weg waren blijven staan. Met de raampjes omlaag gedraaid en rokende sigaretten werd het nieuws van de dag uitgewisseld terwijl de motors statio-

nair draaiden. Op één plek gaat er tussen de wagens een fles heen en weer. Zangerige, ritmische stemmen nemen de dag door. Alle ogen staren nieuwsgierig naar ons als we langslopen. En een keertje zegt iemand: 'Nieuwkomers.' Ja, denk ik, maar hopelijk niet lang. Ik pik het woord op en proef de toon en weerklank. Op een dag zal het, hoop ik, anders klinken, omdat we vertrouwd en bekend raken.

De wind beet bitter door onze jassen; zelfs door handschoenen en met fleece gevoerde mutsen heen. Meeuwen zaten in elkaar gedoken bij schapenvoederbakken vol water, de grond bezaaid met biezen en oud, verwaaid hooi. Op de hoge *beinns* en heuvels lag nog een dikke laag sneeuw, de steile kanten glinsterden, watervalletjes van de eerste dooi kwamen brullend de hoge toppen afzetten.

We vonden het kleine boerenhuis ergens aan het eind van een ruig karrenspoor dat van een helling kwam en achter een oude stenen schuur langs liep waar de oorspronkelijke rietdekkersspanten nog te zien waren. Er zat geen deur in de schuur. Op de grond lagen gladde kasseien en flagstones, verder niets dan decennia aan mest, stro en lege zwaluwnesten. Het onbewoonde stenen huis met zijn grijze muren was verwaarloosd, vochtig en zag er uitgestorven uit. Er zat geen slot op de voordeur, en hij ging bij de eerste poging meteen open. Weifelend klopten we aan en liepen naar binnen. Er was niemand. Vanbinnen leek het kleiner: slechts vier kale kamers met bijna een meter dikke muren van uit de grond opgegraven keien. Er was geen enkel geluid van verkeer te horen, en ook niet van burens. Onze ogen schoten zoekend heen en weer.

Het was de ingevallen stilte die me trof. Die had iets poreus, alsof de hele hemel erin was gezonken tot er amper nog iets anders in kon. Geen luide stemmen, geen stenen door de ramen. Geen geratel van stokken over traliwerk, of voorbijdenderende bussen. Binnen hing een stilheid als van koel, helder water. En ik wist dat

dit de stilte was waarnaar ik heel lang op zoek was geweest. Het deed er niet toe dat het huisje geen water had, geen elektriciteit, geen regengoten en geen verf op de muren. Het deed er niet toe dat er geen verwarming en isolatie in zat. En ook niet dat het binnen even ijskoud was als buiten, met slechts één stenen haard in een van de zijmuren. Het deed er niet toe dat het onbemind was en ruim vijf jaar onbewoond, en ook niet dat alles duidde op muizen, vogelnesten en ratten onder het dak.

Er stond een antieke, lekkende caravan buiten die als slaapplek kon dienen, voor hoeveel maanden het ook zou duren om de boel bewoonbaar te maken. Er lag een klein *loch* met zoetwater in het laagste deel van de croft van waar emmers water konden worden gehaald om ons te wassen. Buiten stond een onverwarmd aanbouwtje van golfplaten tegen de noordgevel, waar de hulp bij het lammeren vroeger zijn slaapplek vond. De aarden vloer werd gecombineerd met muren die zorgvuldig waren behangen met krantenpapier van de *Oban Times* uit de jaren vijftig. De zorgvuldigheid die daarmee gepaard moest zijn gegaan, trof me. Ik pakte van een houten kast een klein huishoudboekje waarin shillings en penny's in de kantlijn stonden geschreven. Naast de dunne, vochtige matras lag een King James-bijbel in een minuscuul lettertje en stond een kleine petroleumlamp met linnen kousje. Toen ik buiten stond, waren heuvels en bergen het enige wat ik kon zien.

‘Wat vind je ervan?’ vraagt Rab terwijl we teruglopen naar de veerboot.

Ik heb geen twijfel. Ik kijk alleen maar naar hem, met een grote glimlach.

Zodra ik twee streepjes bereik op mijn telefoon heb, doe ik een bod. Zes weken later is de croft op het eiland van ons.

Op de dag dat we naar het eiland verhuisden, zat de schrik er plot-

seling in toen ik alleen op het dek stond terwijl het veer wegvoer. Er was een probleem ontstaan. De laadklep van onze vrachtwagen zat te laag om op de verouderde boot te komen, ook al waren we van het tegendeel verzekerd toen we zes weken daarvoor de kaartjes hadden gekocht. Op de kade hief Rab zijn handen in de lucht, berustend in deze onverwachte wending van het afgelopen uur.

‘Maak je geen zorgen, ik kom wel bij je,’ schreeuwde hij. ‘Ik vind wel een boot om op de een of andere manier de oversteek te maken.’

‘Hoe dan?’ riep ik terug. ‘Er zijn geen andere boten. Dit is de laatste die vandaag uitvaart.’

‘Ik weet niet,’ haalde hij zijn schouders op. ‘Maar ik bedenk wel iets.’

Terwijl het opklaarde, zat ik op het dek te kijken hoe Rab en het vasteland in de verte verdwenen en mijn vorige leven van mij wegdreef. Ik had niets te eten in de auto. Het enige wat ik bij me had, waren de kleren aan mijn lijf. En mijn bejaarde kat in haar mandje, die met wijd open ogen rondstaarde terwijl de veerboot de zee-engte in trilde waar de golven steeds sterker deinden.

Van de laadklep af het eiland op rijden gaf me een vreemd, verwarrend gevoel. We hadden deze dag samen nauwgezet gepland en nu kwam ik hier alleen aan. Ik vond de croft weer en het huis dat daar in zijn eigen prachtige wildernis lag. Het erf was opvallend genoeg nog verder overgroeid met bramenstruiken, en wat op een pad naar het huis moest lijken, lag verborgen onder een overvloed aan wilde bloemen – stralende monnikskap, vingerhoedskruid, dotterbloem, gele lis en wilde orchidee groeiden erop los.

Toen ik de deur openduwde, slaakte ik een zucht van opluchting. Het was nog net zoals ik me herinnerde. Zonder water en elektriciteit in het huis liepen er ook geen leidingen, en de vloer en muren waren vuil, zaten onder het stof en iets wat eruitzag als een nest van vogels of muizen. Maar dat deed er niet toe. Het was thuis.

En voor ik de overblijfselen van generaties wilde diertjes die in deze constructie woonden, weg ging vegen, legde ik mijn handen op de dikke, kale stenen muren en fluisterde: ‘Ik ben er nu. Ik weet niet wie je bent en ik weet dat je me niet kent. Maar ik weet dat we het samen zullen gaan rooien. Ik ga niet meer weg. Jij bent mijn thuis.’

Naderhand stak ik een paar twijgjes aan en verbrandde ik het samenveegsel en de troep in een kleine vuurkorf buiten. Ik luisterde naar de knetterende vlammen die het stof en vuil van die kleine offerande lieten ontbranden. Ik draaide mijn gezicht in de wind en de nu donkerende blauwe lucht, en zag de Avondster oplichten terwijl het uitspansel van halfduister naar de eilandschemering gleed en verder naar een nevelige, lichtende nachthemel. Ik luisterde naar de stilte en voelde de adem van het alleen zijn zich om me heen winden. En een paar uur lang nam de stilte de vorm aan van onbekende wilde geluiden – van uilen, vleermuizen, buizerds en ganzen die uit die donkerende hemel riepen. Die momenten zijn me na aan het hart gaan liggen. Alsof ze verzadigd waren van onbegrensde mogelijkheden.

Ik zal die dag nooit vergeten dat ik de tocht ondernam om mijn leven op het eiland te beginnen. Alleen als een vreemdeling aankomen was zo’n bewogen lotswisseling die pas jaren later een diepe weerklank kreeg. Ik houd het er graag op dat het de eerste keer was dat ik moest leren mijn angsten onder ogen te zien en te vertrouwen op een onbekende toekomst.

Terugkijkend had ik toen geen idee dat die eerste jaren alleen maar het begin zouden vormen van een heftige, wilde, intens moeilijke periode die mijn moed, veerkracht en volharding tot brekens toe op de proef zouden stellen, en nog verder. Groeien is niet altijd makkelijk en soms moet een nieuw zaadje gestimuleerd, zelfs gedwongen worden om te groeien.